

Bemærkninger til lovforslaget

Efter lovforslaget fritages låntagere efter loven om udlån til yngre jordbrugere for ekstraordinært afdrag eller anden skærpelse af lånevilkårene i anledning af arealafståelse som følge af ekspropriation eller frivillig overdragelse, der i realiteten træder i stedet for en ekspropriation, hvad enten denne er aktuel eller kan forudses at blive det. Efter forslaget er det en betingelse, at lånet er pantsikret i den resterende ejendom inden for en tilsvarende sikkerhedsgrænse, som er fastsat i lovens § 5, stk. 2.

Efter sidstnævnte bestemmelse kan »landbrugsministeren tillade, at lån til finansiering af investeringer i ejendommen og dens drift tinglyses med prioritet forud for statslånet, såfremt dette derefter vil være pantsikret inden for 90 pct. af handelsværdien, jfr. § 3, stk. 2, på det tidspunkt, da tilladelsen meddeles.«.

Forslagets affattelse svarer til § 7 A, stk. 6, 1. pkt., i lov om særlig indkomstskat m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 454 af 19. juli 1977. I denne bestemmelse fastsættes en lempelse med hensyn til beskatningen af fortjenester ved ejendomsafståelser af den i nærværende lovforslag omhandlede art.

Ved administrationen af effektuerede lån efter loven om udlån til yngre jordbrugere, der varetages af Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning, sondres der i princippet ikke mellem egentlige frivillige arealafståelser på den ene side og arealafståelser som direkte eller indirekte følge af ekspropriationsbeføjelser på den anden side. Dette er en konsekvens af, at hypotekbanken har ment at måtte føre en principielt parallel praksis med hensyn til de forskellige arter af statslån, en praksis, der hviler på mangeårig tradition.

De samvirkende danske Landboforeninger har uden resultat ad forhandlingens vej søgt at opnå en ændring af praksis svarende til nærværende lovforslag ud fra den betragtning, at den hidtidige administrationspraksis på dette område ikke er forenelig med hensynet til generationsskiftet i

landbruget. De problemer, som en tvungen arealafståelse oftest medfører for en nyetableret jordbruger, afhjælpes sjældent ved provenuet af arealafståelsen, og da især ikke, såfremt der – som tilfældet er – pålægges jordbrugeren øgede økonomiske belastninger med hensyn til statslånet. En skærpelse af lånevilkårene sker også, selvom provenuet – som det næsten altid vil være tilfældet – anvendes til investeringer i bedriften.

På den anden side må det indrømmes, at administrationen (finansministeriet/hypotekbanken) kan have vanskeligt ved at ændre praksis svarende til lovforslaget uden et direktiv fra lovgivningsmagten.

For at den foreslåede lov kan få virkning, forudsættes det, at låntageren efter arealafståelsen (fremdeles) har jordbrug som hovederhverv (lovens § 6, stk. 1, 3. pkt.), og at den bestående landbrugspligt på bedriftens jorder (eller en del af disse) ikke ophæves (lovens § 6, stk. 1, 2. pkt.).

Endvidere bemærkes, at det ikke er tanken, at den foreslåede lov skal have konsekvenser for statsaktivforvaltningen i øvrigt, idet der alene peges på de særlige hensyn, som gælder for lån til yngre jordbrugere.

Det forudsættes, at loven får virkning for sager om ekspropriation, hvor endelig afgørelse – herunder om størrelsen af erstatning – ikke foreligger ved lovens ikrafttræden.

Det forudsættes endvidere, at den foreslåede regel i stk. 4 til lovens § 5 får virkning i tilfælde, hvor der ikke foreligger en endelig handel (ved slutseddel el. lign.) på tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Den foreslåede lov vil kunne administreres med det bestående apparat uden administrative merudgifter. Bortfald af ekstraordinære afdrag på de omhandlede lån og af stramning af afviklingsvilkårene som følge af tvangsmæssig arealafståelse vil – set i relation til den pågældende samlede udlånsmasse – ikke have nævneværdig økonomisk betydning for staten.